

Фаріон-Мельник А.І.,

к.е.н., доцент, доцент.,

Західноукраїнський національний університет

Фай Е.Ю.

студентки групи НБ-12

юридичного факультету,

Західноукраїнський національний університет

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Станом на сьогодні цифрова трансформація державного управління та правоохоронної системи є одним із ключових напрямів розвитку сучасного суспільства. В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій особливого значення набуває впровадження штучного інтелекту, який поступово перетворюється на базовий інструмент забезпечення безпеки, розслідування злочинів та аналітичної підтримки діяльності правоохоронних органів. Використання інтелектуальних систем дозволяє значно підвищити ефективність обробки інформації та прийняття управлінських рішень, що є критично важливим у сучасних умовах.

Актуальність дослідження зумовлена ускладненням характеру сучасних загроз, серед яких особливе місце займають кіберзлочинність, терористична діяльність, фінансові шахрайства та інформаційні впливи. Традиційні методи розслідування дедалі частіше виявляються недостатньо ефективними через обмежену швидкість аналізу великих обсягів даних та складність встановлення прихованих зв'язків між правопорушеннями. У зв'язку з цим впровадження технологій штучного інтелекту стає необхідною умовою підвищення результативності правоохоронної діяльності [1].

Правове забезпечення застосування штучного інтелекту у правоохоронній діяльності ґрунтується на міжнародних та національних нормативно-правових актах, що регулюють використання цифрових технологій, захист персональних даних та забезпечення інформаційної безпеки. Основу становлять положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Загального регламенту ЄС про захист даних (GDPR), Етичних принципів Європейської комісії щодо надійного штучного інтелекту, а також законодавство України у сфері кібербезпеки та діяльності правоохоронних органів. Важливе значення мають Закон України «Про Національну поліцію», Закон України «Про захист персональних даних», Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» та Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні, які визначають правові межі використання технологій ШІ та гарантії дотримання прав людини у процесі правоохоронної діяльності [2].

У сучасних умовах одним із ключових напрямів застосування штучного інтелекту є аналіз великих даних (Big Data). Інтелектуальні системи здатні обробляти інформацію з різноманітних джерел, зокрема камер відеоспостереження, соціальних мереж, телекомунікацій та відкритих баз даних. Це дає змогу значно пришвидшити ідентифікацію підозрюваних осіб, встановлення зв'язків між злочинами та формування доказової бази у кримінальних провадженнях [3].

Важливим напрямом є також використання штучного інтелекту у прогнозуванні злочинності. Завдяки алгоритмам машинного навчання правоохоронні органи отримують можливість визначати потенційні осередки підвищеної злочинної активності, аналізувати поведінкові моделі та запобігати правопорушенням ще до їх вчинення. Це сприяє переходу від реактивної моделі діяльності до превентивної, що є більш ефективною в довгостроковій перспективі [4].

Окремого значення набуває застосування штучного інтелекту у сфері кібербезпеки. Інтелектуальні системи дозволяють виявляти кібератаки в режимі реального часу, аналізувати шкідливе програмне забезпечення та встановлювати джерела загроз, що є особливо актуальним у сучасному інформаційному середовищі [5].

Водночас використання штучного інтелекту супроводжується низкою ризиків, що потребують належного правового та етичного регулювання. Серед них – можливість порушення права на приватність, ризики алгоритмічної дискримінації, а також недостатня прозорість прийняття рішень автоматизованими системами. Європейські етичні стандарти підкреслюють необхідність дотримання прав людини при використанні ШІ [6].

Крім того, надмірна залежність від технологій може призвести до зниження ролі людського фактора, що створює додаткові загрози у процесі розслідування складних кримінальних справ. У сфері міжнародного співробітництва штучний інтелект сприяє ефективному обміну інформацією між правоохоронними органами різних держав, що має важливе значення у боротьбі з транснаціональною злочинністю, зокрема торгівлею людьми, тероризмом та фінансовими правопорушеннями [7].

Підсумуємо, впровадження штучного інтелекту у правоохоронну діяльність є об'єктивною необхідністю сучасного етапу розвитку суспільства. Ефективність його застосування залежить від належного правового регулювання, дотримання етичних стандартів та забезпечення контролю з боку людини. Лише за умови балансу між технологічними можливостями та захистом прав і свобод громадян можливе формування ефективної, прозорої та демократичної правоохоронної системи.

Список використаних джерел:

1. European Commission. Artificial Intelligence and Law Enforcement Report, 2024. URL: https://commission.europa.eu/document/artificial-intelligence-law-enforcement-2024_en
2. European Commission. Ethical Guidelines for Trustworthy AI, 2023. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethical-guidelines-trustworthy-ai>
3. United Nations. AI and Crime Prevention Report, 2024. URL: <https://www.un.org/en/ai-crime-prevention-2024>
4. World Economic Forum. Predictive Policing and AI, 2024. URL: <https://www.weforum.org/reports/predictive-policing-ai-2024>
5. NATO CCDCOE. AI in Cybersecurity, 2025. URL: <https://ccdcoe.org/library/ai-cybersecurity-2025>
6. European Commission. Ethical Guidelines for Trustworthy AI, 2023. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethical-guidelines-trustworthy-ai>
7. INTERPOL. AI and Global Security Report, 2023. URL: <https://www.interpol.int/en/How-we-work/Innovation/AI-global-security-2023>